

St. prp. nr. 84.

(1918)

Om anskaffelse av svære haubitser til Kristianiafjordens fremskutte befæstninger.

Forsvarsdepartementets indstilling av 12te april 1918, som er bifaldt ved kongelig resolution av samme dag.

(Foredraget av statsraad Holtfodt).

Ved Stortingets beslutning av 11te august 1915 blev bevilget kr. 9 750 000,00 til fremskutte befæstninger i Kristianiafjorden m. v., (kfr. st. prp. nr. 67 — 1915 og indst. S. LIV — 1915). I bevilgningen indgik kr. 3 895 500,00 til anskaffelse av skyts med ammunition og montering. Herav var forutsat kr. 1 300 000,00 til 4 stk. 28 cm. haubitser med ammunition.

Av hensyn til anskaffelsen av disse haubitser anmodet departementet høsten 1915 generalfelttøimesteren om at indhente nærmere opplysninger hos Bofors om en der nykonstruert 30.5 cm. haubits med større løplængde end vore nuværende fæstningshaubitser. Denne konstruktion var det av stor interesse at faa nærmere rede paa da forholdene i Kristianiafjordens ytre del gjør det nødvendig at faa en haubitstype med størst mulig skudvidde.

I januar 1916 meddelte generalfelttøimesteren at Bofors tilbyr 4 stk. 30.5 cm. haubitser L/30 med tilbehør men uten ammu-

munition for kr. 350 000,00 pr. stk. eller ialt kr. 1 400 000,00 uten ammunition, leverings- tid 40 maaneder. Konstruktionen var imidlertid endnu ikke prøvet, men firmaet vilde avholde fornøden prøve før leveransen overtoges.

Fæstningsartilleriets konstruktionskommission fandt konstruktionen lovende og uttalte at hvis forsøkene faldt heldig ut vilde den betegne et avgjort fremskridt paa kasteskytsets omraade.

Departementet fandt imidlertid at anskaffelse av disse 30.5 cm. haubitser istedetfor 28 cm. som forutsat, vilde bevirke en saamerutgift at man ikke kunde anta Bofors' tilbud.

Som foran nævnt vilde de 4 haubitser koste
uten ammunition kr. 1 400 000,00
Ammunition, (150 skud pr.
haubits), anslagsvis 720 000,00

Tilsammen kr. 2 120 000,00

Altsaa en overskridelse paa kr. 820 000,00.

Om anskaffelse av svære haubitser til Kristianiafjordens fremskutte befæstninger.

Generalfelttøimesteren blev derfor i april 1916 anmodet om at indta tilbud paa 28 cm. haubitser overensstemmende med den forudsætning som laa til grund for Stortingets beslutning.

Der blev i henhold hertil utstedt anbudsindbydelse til ialt 10 firmaer, men kun ét firma (Krupp) reflekterte. Generalfelttøimesteren antok imidlertid at det ikke var mulig at faa skyts fra Tyskland nu og fæstningsartilleriet (og dets konstruktionskommission) uttalte at det ikke kunde anbefale Krupp's tilbud, som var kr. 70 000,00 dyrere pr. haubits end de av Bofors tilbudte 30.5 cm.

Bofors blev derefter vaaren 1917 anmodet om nyt tilbud.

I juni 1917 fik man gennem utenriksdepartementet meddelelse fra militærattachéen i Paris om at der var en mulighed for at faa 28 cm. haubitser fra Schneider & Cie i Frankrike av samme konstruktion som fabrikken utførte for de allierte. Med de herfra opgivne specifikationer vilde levering være umulig under krigen.

Der blev drevet underhandlinger om denne leveranse indtil man i begyndelsen av august fik meddelelse om at den franske regjering ikke kunde meddele utførselstilladelse.

Imidlertid fremsendte generalfelttøimesteren den 1ste august f. a. tilbud med tegninger fra Bofors paa 4 stk. 30,5 cm. haubitser. Prisen var nu svenske kr. 450 000,00, altsaa for 4 haubitser kr. 1 800 000,00. Leveringstiden var 36 maaneder. Denne er imidlertid senere forkortet til 27 maaneder.

Nogen dager senere mottok departementet rapport fra kanonkontrolløfficeren og fæstningsartilleriets artillerikonstruktør angaaende en ved Bofors avholdt prøveskytning med denne haubits. Rapporten konkluderer med:

«Den foreviste haubits' effekt ligger langt over hvad der indtil nu har været anvendt av kasteskyts av samme kaliber. Særlig til kystfæstningsbruk hvor vegten spiller en mindre rolle samtidig som skudvidden er av den største betydning, maa denne haubits, hvis den i ballistisk henseende holder hvad den lover, karakteriseres som et udmerket vaaben».

Fæstningsartilleriet (med konstruktionskommissionen) anbefaler Bofors' tilbud antat. Generalfelttøimesteren mener at man ikke har andet at gjøre end at anta Bofors' tilbud.

Departementet fandt det imidlertid nødvendig paa grund av Bofors' høie pris og lange leveringstid at undersøke ogsaa i England om ikke dette land skulde ville levere 28 cm. (eventuelt 30.5 cm.) haubitser. Efter flere maaneders ventetid fik man i januar maaned d. a. meddelelse om at England ikke vil levere.

Der er ogsaa forsøkt at faa tilbud paa skyts fra Amerika, men er der ikke indkommet noget tilbud paa svære haubitser derfra.

Som det av det foran anførte vil fremgaa har man ikke undladt at prøve enhver mulig utvei for at faa de ved Stortingets beslutning bestemte 28 cm. haubitser til Kristianiafjordens fremskutte befæstninger uten at der er indkommet et eneste tilfredsstillende tilbud.

Der staar derfor for tiden ingen anden utvei tilbake end at kontrahere 4 stk. 30.5 cm. haubitser hos A/B Bofors — Gullspång, hvis man skal være sikker paa i det hele tat at faa de svære haubitser inden en bestemt tid.

Som foran anført koster de 4 haubitser efter Bofors' tilbud kr. 1 800 000,00 uten ammunition.

Utgiftene vil bli:

4 stk. 30.5 cm. haubitser ca.	kr. 1 800 000,00
Ammunition (150 skud pr. haubits), anslagsvis	« 900 000,00

Tilsammen ca.	kr. 2 700 000,00
der er bevilget.	« 1 300 000,00

Der kræves altsaa utover det tidligere disponible beløp ca. kr. 1 400 000,00

Hvad utgifterne til ingeniørarbeider angaar saa vil disse for en 30.5 cm. haubits normalt ikke bli væsentlig forskjellig fra en 28 cm. haubits.

Departementet skal overensstemmende med en foreliggende uttalelse fra fæstningsartilleriets konstruktionskommission fremholde at Bofors' 30,5 cm. haubits er et over-

Om anskaffelse av svære haubitser til Kristianiafjordens fremskutte befæstninger.

maade kraftig vaaben (med maksimums skudvidde 18 000 m.), som ved Kristianiafjordens fremskutte befæstninger i betragtelig grad vil øke disses styrke.

En 28 cm. haubits vil faa en 5 000 m. kortere maksimums skudvidde og et 40 kg. lettere projektil, hvilket sidste medfører en betragtelig reduktion av sprængladningen og en betydelig mindre gennemslagsevne i panserdæk.

I fremtiden vil neppe bli monterte korte haubitser i faste positioner. Hvis man ikke gaar til anskaffelse av lange haubitser av Bofors' type resikerer man følgelig at skytset er forældet i det øieblik det skal monteres.

Overensstemmende med det foran anførte maa man derfor anbefale at departementet gives bemyndigelse til at anskaffe de omhandlede 4 stkr. 30.5 cm. haubitser fra A/B Bofors — Gullspång.

Det hertil nødvendige beløp — kr. 1 400 000,00 — utover hvad man før har til disposition (kr. 1 300 000,00) for svære haubitser foreslaaes indtil videre taget av det den 11te august 1915 bevilgede beløp til Kristianiafjordens fremskutte befæstninger.

Departementet finder at maatte gjøre opmerksom at bevilgningen til disse befæstninger forøvrig ikke vil strække til paa grund av de uhyre prisstigninger paa alle hold. Man maa forbeholde sig at æske fornøden efterbevilgning naar tilstrækkelig oversigt foreligger.

I henhold til det anførte tillater departementet sig at

indstille:

At Deres Majestæt vil bifalde og underskrive vedlagte utkast til proposition til Stortinget om anskaffelse av svære haubitser til Kristianiafjordens fremskutte befæstninger.

Statsraadets øvrige medlemmer sluttet sig — om end under tvil for enkelte medlemmers vedkommende — til departementets indstilling.

Om anskaffelse av svære haubitser til Kristianiafjordens fremskutte befæstninger.

Hans Majestæt Kongens proposition til Stortinget om anskaffelse av svære haubitser til Kristianiafjordens fremskutte befæstninger.

Vi Haakon, Norges Konge,

gjør vitterlig:

Stortinget indbydes til at fatte følgende

beslutning:

Stortinget samtykker i at der anskaffes 4 stk. 30.5 cm. haubitser til Kristianiafjordens fremskutte befæstninger overensstemmende med den av Forsvarsdepartementet avgivne indstilling i saken, og at der til denne anskaffelse indtil videre disponeres det fornødne beløp av det den 11te august 1915 bevilgede beløp til nævnte befæstninger.

Forsvarsdepartementets indstilling i saken vedlægges i avtryk.

Git paa Kristiania slot den 12te april 1918.

Under Vor haand og rikets segl

Haakon.

(L. S.)

Gunnar Knudsen.

Hesselberg.